

El no d'Hongria a la

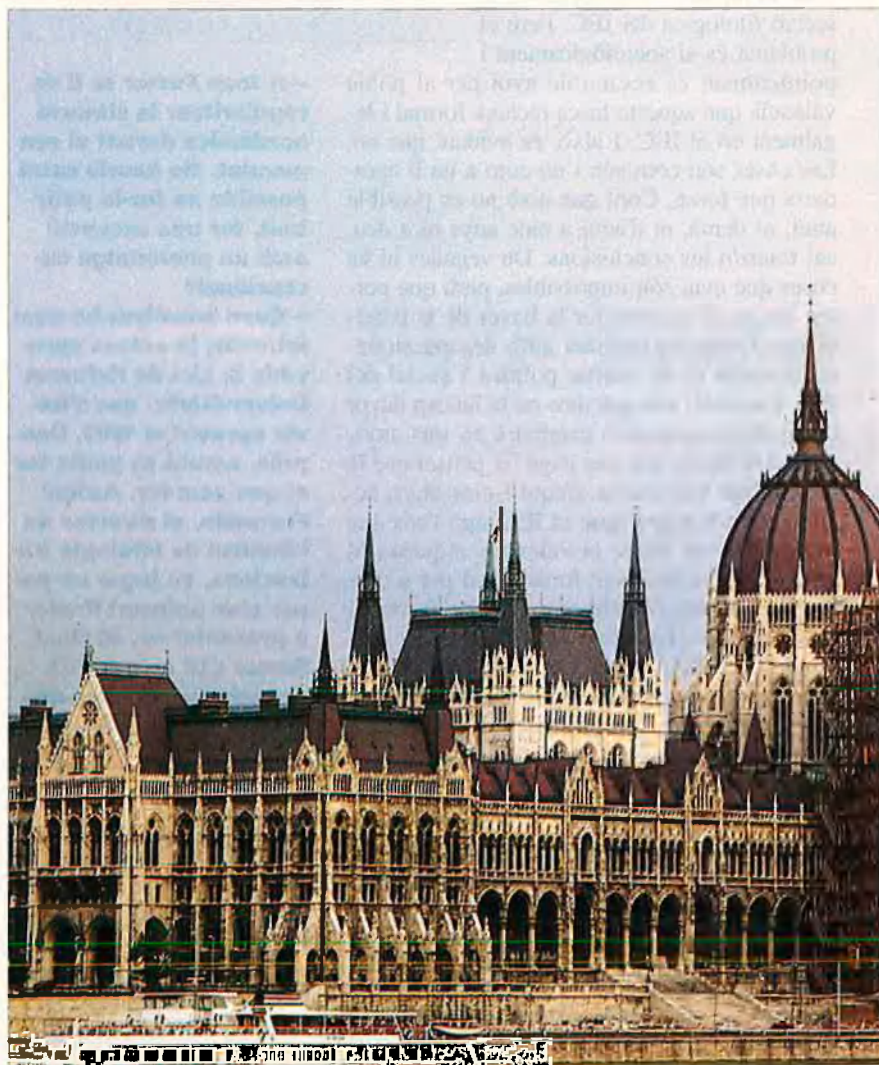
Pocs recordaven que Gyula Horn, l'home que al capdavant del Partit Socialista ex-comunista acaba de guanyar les eleccions parlamentàries a Hongria, és el mateix que va donar el primer impuls perquè caigués el mur de Berlín. El maig del 1989, fa cinc anys, Horn, aleshores ministre d'Afers Estrangers i per tant supeditat al Pacte de Varsòvia, va acordar amb el seu col·lega austríac Alois Mock d'eliminar les filferrades que feien de frontera. I per la frontera austro-hongaresa oberta van passar al cap de dos mesos els milers de fugitius alemanys de l'Est que van provocar la desestabilització irreversible de la RDA.

Una "història" de torturadors. Gyula Horn va haver de celebrar la victòria entubat i prostrat a l'UVI d'un hospital. Un accident de cotxe a la matinada a la carretera va estroncar de cop la seva campanya electoral; la campanya electoral més dura que hagi hagut de suportar un polític europeu dels últims anys. Per la dreta conservadora i nacionalista, aglutinada pel Fòrum Democràtic i finalment desplaçada del poder, Horn no era el reformista que havia contribuït a l'enfonsament de la dictadura soviètica, sinó el comunista disfressat de socialdemòcrata que amenaçava de tornar al poder per consumir la revenja i provocar el creixement i la mobilització de l'extrema dreta. I Horn va haver de sofrir la humiliació de veure's acusat de criminal i de torturador en programes de televisió pública. Fins i tot uns testimonis de dubtosa credibilitat recordaven un Gyula Horn jove i milicià comunista dedicant-se a apallissar demòcrates a les comissaries del 1956. Curiosament, el Horn comunista-torturador presentat audiovisualment tenia un cert paral·lelisme amb el milicià feixista hongarès, també torturador i finalment desemmascarat, que Costa Gavras col·loca al centre del seu film *La caixa de música*.

La bel·ligerància oberta i descarnada de la televisió pública hongaresa contra Horn, el Partit Socialista i l'esquerra en general durant la campanya electoral té pocs precedents en un estat democràtic europeu. La direcció de la principal cadena estatal era sotmesa a l'oficina del primer ministre Peter Bross; analitzava acuradament tots els vídeos informatius i programes i no tolerava ni una sola desviació. Poc abans del començament de la campanya la direcció va despatxar 120 periodistes. Els uns van anar al carrer amb arguments de reajustament tècnic i els altres foren acusats de treballar per als co-

El triomf electoral dels ex-comunistes reformadors enforteix la dinàmica socialdemòcrata de l'Est, engegada per Lituània i Polònia.

munistes, i en cap moment no foren escoltades les reflexions i les protestes de mitjans de comunicació occidentals prestigiosos i de les federacions internacionals de premsa. Molts d'aquests periodistes purgats són homes i dones que havien informat i escrit en favor dels drets democràtics, de vegades en circumstàncies difícils, vigilats pels col·laboradors del KGB. La dreta hongaresa, com la dreta polonesa de Walesa, és filla dels temps soviètics i aquesta síndrome no se supera d'un dia per altre; quan els corresponents estrangers van preguntar als directius si eren conscients de tot aquell escàndol de manipulacions, la resposta va ser antològica: una televisió pública era un servei públic i un dels serveis públics que l'estat havia de fer als hongaresos era alliberar-los de la tornada al poder dels comunistes, encara que aquest retorn fos per la via electoral.

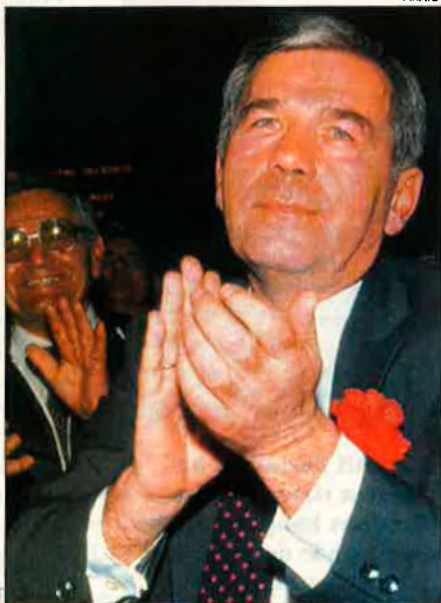

nisèria "necessària"

El retorn del no retorn. Lituània, Polònia i Hongria no s'assemblen gens, però sí que han tingut en comú la soviètzació, després l'alliberament i ara el retorn al poder de la socialdemocràcia hereva dels comunistes. I tant Lituània, com Polònia i Hongria s'identifiquen en els motius que han provocat la "rebolcada" electoral que ha fet fora del poder l'esquerra que havia estat malèida.

No seria gens encertat de valorar els triomfs electorals de les socialdemocràcies postcomunistes com un moviment d'enyorament del passat, com les ganes del retorn al socialisme real. Majoritàriament el que les societats de l'Europa cen-

PRATS I CAMPS

ARXIU

Gyula Horn (foto de dalt), fou un dels responsables de la caiguda del mur de Berlín quan era ministre hongarès d'Afers Estrangers. Anys després, i malgrat la bel·ligerància oberta i descarnada de la televisió pública hongaresa contra el Partit Socialista i l'esquerra en general durant la campanya, Horn torna al capdamunt de l'estructura de l'estat, aquesta vegada gràcies a unes eleccions democràtiques.

De la democràcia a la corrupció

En paraules del periodista hongarès Attila Nagy, "la democràcia instal·lada a Hongria no ha aconseguit de bandejar l'autoritarisme heretat del comunisme, però sí que ha portat la corrupció". I en la llista d'arbitrarietats i de corrupcions hi ha perles com aquestes:

—El ministre de Transports i Comunicacions del Govern conservador va despatxar el cap d'una oficina de correus de Budapest perquè no havia repartit la propaganda electoral de la dreta en la data més idònia.

—Aprofitant els buits legals —falta de jurisprudència, heretada també del comunisme— el Govern de dretes va anar creant càrrecs administratius, funcionaris, i els va anar cobrint amb militants seus. Això fou denunciat per Lajos Dornbach, vicepresident del Parlament sortint i diputat liberal.

—Abans d'abandonar el poder, la coalició de centre-dreta encara vol atorgar per vint anys els drets d'explotació del tercer canal de la televisió a l'empresa privada Duna TV, creada directament des de l'oficina del primer ministre Peter Bross. El tercer canal emetia via satèl·lit per una freqüència de l'antic exèrcit Soviètic.

—El Govern va destituir el president del Banc Nacional, el banc oficial emissor, després d'haver denunciat la corrupció generalitzada de les privatitzacions de les empreses estatals i d'haver signat un manifest per la democràcia.

Durant els temps soviètics, Hongria fou pionera en experiments de privatització i d'occidentalització i ara ho és en la investigació de la reconversió econòmica i social de les societats postcomunistes. Concretament, el sociòleg Laszlo Lengyel ha arribat a assegurar públicament i amb dades a la mà que la corrupció ha arribat a penetrar tant en l'estat que fins i tot els ministres tenen el seu "preu", més o menys sabut en les esferes econòmiques. A Lengyel, aquestes afirmacions li han costat un judici que ha acabat amb una amonestació verbal per la seva condició de funcionari.

L. F.

tral i oriental desitgen és l'eliminació dels excessos del capitalisme. La gent que ha vist com el valor "mercat" s'ha imposat al valor "estat de dret" i com s'han convertit en "mercadèria" abans de "ciutadans", ha entès que calia començar a reivindicar drets socials. Garantia de sanitat, de seguretat social, d'educació, de cultura. Precisament aquells drets que garantia l'estat comunista però que no-

El Partit Socialista ha guanyat clarament les eleccions hongareses. Els electors han desautoritzat quatre anys de teràpia de xoc i de panegírics al darwinisme econòmic.

més es complien sobre el paper, en les estadístiques falsificades o, de manera caricaturesca, fent passar per estat del benestar allò que de vegades no passava de ser beneficència pública.

Votant Horn i els socialistes els electors hongaresos han desautoritzat quatre anys de teràpia de xoc i de panegírics al darwinisme econòmic i al consentiment de la corrupció en les privatitzacions i del *dumping* social com una "necessitat" per al progrés, el creixement i, en definitiva, la democràcia: les estadístiques de l'atur i dels salaris diuen que més del 30% dels hongaresos viuen per sota la ratlla de la pobresa. La derrota no és només de la dreta nacionalista, cristiana i conservadora, sinó també dels partits "econòmics", els fans de Milt Friedmann. Fa quatre anys la Federació de Joves Demòcrates, un partit que té el *yuppy* nord-americà de model, tenia l'expectativa de poder governar al cap de quatre anys aliat amb els liberals. I ara seran aquests liberals provinents de la *nomenklatura* intel·lectual, reconvertits al centresquerra, els qui formaran govern amb els socialistes per donar la imatge de moderació; per garantir als poders econòmics que l'atemperament del mercat i les garanties socials no significaran el retorn a un passat pel qual ningú, gairebé ningú, no sent gens de nostàlgia.

Llibert Ferri

PASSATGE
 REVISTA D'ESTUDIANTS
 PER A LA CULTURA
PARTICIPA-HI

LA TROBARAS A:
 La Llar del Llibre
 Llibreria Laie
 Llibreria Ona
 Llibreria Paideia (UAB)
 Llibreria Proa

ASSOCIACIÓ CULTURAL PASSATGE. FAC. C. C. Politiques i de Sociologia.
 Edifici B 08193 BELLATERRA. Tel. 581 25 16

ASSOCIACIÓ PASSATGE

PASSATGE

Cultura Teatre

Companyia Flotats

**CADA VESPRE
 DAVANT D'UN PÚBLIC
 ENTUSIASTA
 CELEBREM ELS 10 ANYS
 DE COMPANYIA AMB UNA
 COMÈDIA MUSICAL**

Cal Dir-Ho?

Teatre Poliorama

Generalitat de Catalunya
 Departament de Cultura

TV 3